

SECTIO III.

DE PERMUTATIONE.

16. PERMUTATIONIS DEFINITIO.—17. QUID IN PERMUTATIONE OBSERVANDUM?—18. QUÆ BENEFICIA RECTE PERMUTENTUR?

16.

Renunciatio, et translationi affinis est permutatio, quæ definitur: mutua beneficiorum dimissio, seu resignatio, ut alter alterius dimittentis beneficium consequatur. Episcopatus sine auctoritate Summi Pontificis, cetera beneficia sine venia Episcopi, cujus in diœcesi sunt, permutari non possunt (1). Qui secus fecit, sententia Judicis beneficium amittit (2).

(1) Cap. 5 de Rer. permut., et cap. unic. eod. tit. in 6; * Clementina unic. quoque de Rer. permut.*

(2) Cap. 7 de Rer. permut.

17. Episcopi esse debet, antequam permutationem fieri sinat, cognoscere causas, propter quas petitur; videre, ne qua fraus lateat (1); exigere consensum eorum, qui jus habent conferendi, eligendi, præsentandi; curare, ut permutatio publice, et eaque serventur, quæ Gregoriana constitutione præscribuntur (2).

(1) Confer Benedictum XIV de Synod. Diœces. lib. 15 cap. 24 num. 8 et seq., qui plura habet, quæ ad permutationes beneficiorum pertinent. Quærit autem, num etiam permutationes comprehendantur *cit. Const. Quanta* 80 S. Pii V, per quam Episcopi resignata beneficia suis, aut resignantium consanguineis, et affinibus conferre prohibentur, et eas comprehendere negat, modo fraus omnis ab his permutationibus procul absit.

(2) *Cit. constit. Humano vix iudicio*, Gregorii XIII.

18. Dum spirituale cum temporali non permutetur, omnia beneficia permutari possunt (1), etiam curata cum simplicibus; exceptis beneficiis unitis, quæ scilicet cedere debent in incrementum alterius Ecclesiæ; reservatis Summo Pontifici, cujus consensu opus est, ut eorum permutatio recte expediatur; denique litigiosis (2).

(1) Cap. 9 de Rer. permut.

(2) Vide Pirhing lib. 3 tit. 19 §. 4 per tot.

SECTIO IV.

DE DEPOSITIONE, ET DEGRADATIONE.

19. QUID DEGRADATIO SIT?—20. SIMPLEX DEPOSITIO DIFFERT À DEGRADATIONE.—21. DEGRADATIO VERBALIS, ET REALIS.—22. QUIBUS PRÆSENTIBUS DEGRADATIO FIAT?—23. QUÆ SINT CRIMINA, QUÆ LOCUM DEGRADATIONI FACIUNT?

19.

Pœnæ causa ecclesiastica beneficia, et potestatem jurisdictionis amittimus per depositionem, et degradationem. Exemplo militaris exaurationis, quæ, detracto cingulo, quod erat insignie militiæ, absolvebatur, etiam Ecclesia suorum militum, hoc est clericorum exaurationem induxit, quam degradationem vocamus, et in qua clerico à summo ad infimum singulorum ordinum insignia detrahuntur (1). Nullum olim inter depositionem, atque degradationem discrimen fuisse videtur (2); sed hodie magnum inter utramque discrimen est (3).

(1) Vetus est mos detrahendi insignia, quæ ordinis propria sunt, cum quis deponitur. Adversus Irænum Episcopum Nestorio addictum constitutum est, ut *ornatuque et nomine sacerdotii penitus exultus, privatus in patrio tantum solo vivere permitteretur*, uti scribit Baronius *ad an. 448 n. 6 tom. 7 pag. 616 ed. Lucæ*. Paulum Alexandriæ Episcopum per ablationem pallii depositum, narrat Liberatus *in Brev. cap. 25 pag. 161 ed. Paris. 1675*. Similia de depositione Ignatii Patriarchæ Constantinopolitani, ex Nicetæ testimonio describit Baronius *ad an. 381 num. 7 pag. 555 tom. 14*. Qui in concilio deponerentur Episcopi, ut impii, ut scelerati, per clamores probris afficiebantur. Soerates *Hist. eccles. lib. 1 cap. 24 pag. 58 ed. Cantabrig. 1720*. Confer Du-Cangium *Glossar. med. et infim. latin. verb. Degradatio*.

(2) Hinc Theologi, et Canonistæ complures degradationem cum depositione confundunt; quod quidem secundum veterem Ecclesiæ disciplinam dici vere, recteque potest, secundum disciplinam recentiorum non potest, uti observat Du-Cangium *Glossar. med. et infim. latin. verb. Degradatio*. Nunc enim depositio à degradatione distinguitur. Jam vero non una, atque eadem erat degradationis ratio. Nam interdum clerici omnino degradabantur, hoc est, omnibus privabantur juribus, et privilegiis clericorum, et prorsus laici habebantur. Interdum ex parte tantum degradabantur, quod pluribus modis fieri solebat. Quidam enim sui ordinis honorem, et dignitatem retinebant, sed ejus munera exercere prohibebantur. Quæ pœna à Concilio Ancyrano *Can. 1 et 2 col. 271 tom. 1 collect. Harduini ed. Paris.* constituta est adversus Presbyteros, et Diaconos, qui in idolatriam lapsi novo certamine confessores evaserant, et Concilio Nicæno *Can. 8 col. 526 tom. 1 ejusd. collection.*, adversus Episcopos Novatianos, qui ad catholicam com-

munionem redierant, quibus permissus est honos Episcopi, sed ipsi tamen ad ordinem Presbyterorum redacti sunt; denique à Concilio Agathensi c. 1 t. 2 col. 998. Eandemque pœnam memorant Socrates lib. 1 cap. 9 p. 27, Sozomenus lib. 1 c. 24 p. 42 ed. Cantabrig. 1720, Basilius Ep. 199 ad Amphilocho. c. 27 p. 294 opp. t. 5. ed. Paris. 1750. Quidam ex gradu, quem habebant, ad inferiorem dejiciebantur. Concilium Neocæsareense Can. 10 tom. 1 col. 285. Diaconum impudicum ad ordinem Subdiaconorum detrudi jussit, et Concilium Toletanum I. Can. 4 tom. 1 col. 990 collect. indic. subdiaconum, qui defuncta uxore aliam acceperat, ostiarii, vel lectoris gradum obtinere voluit. Interdum clericis quædam tantum sui ordinis munera adimebantur, cetera autem relinquebantur, uti patet ex Concilio Neocæsareensi Can. 9 col. 285, et Carthaginiensi IV. Can. 68 col. 985 d. tom. 1, et interdum etiam ultimi inter clericos sui ordinis sedere cogebantur, quæ pœna erat eorum, quos ambitio, atque arrogantia rapiebat. Conc. Trullanum Can. 7 tom. 5 col. 1665. Conc. Nicœnum II. Can. 5 tom. 4 col. 490; atque hanc pœnam etiam inter monachos in regulis SS. Pachomii, et Benedicti obtinuisse constat ex regula Pachomii art. 161 apud Holstenium Cod. Reg. tom. 1 pag. 54, et Benedicti c. 45 pag. 128 edit. August. 1759. Clerici ex parte degradati proprie *regradati* dicebantur, et eorum mentio est in Concilio Toletano I. Can. 4 loc. cit. Aurelianensi III., Can. 27 tom. 2 col. 1428. Matisconensi I. Can. 10 et 19 tom. 5 col. 454 collect. cit. Regradationis vocabulum sumptum est ex re militari, L. 2 Cod. Teodos. de curs. publ., atque erat rejectio militis in inferiorem militiam. Qui omnino degradabatur, ii proprie *degradari*, et omnino deponi, et omnino de proprio gradu dejecti, et deordinari, et ab ordine cleri amoveri, et à clero cessare, et ad laicam communionem redigi dicebantur. Concilium Carthaginiense IV. Can. 48, 49, 50 tom. 1 col. 982., Antiochenum Can. 5 col. 595, Ephesinum Can. 6 col. 4625, Arelatense I. Can. 15 col. 265, Nicœnum Can. 2 col. 522, Tarracoenense Can. 10 col. 1042 tom. 4 collect. Harduini. De clerico, qui ad laicam communionem redigebatur, Synodus Agathensis Can. 50 tom. 2 col. 1004 laudatæ collect. habet hæc: *ab officii honore depositus, in monasterium detrudatur, et ibi, quamdiu vixerit, laicam tantummodo communionem accipiat.* Erat autem laica communio genus pœnæ, qua plectebantur clerici degradati, et qua ipsi in conditionem laicorum redigebantur, quod patet ex Concilio Aurelianensi III. Can. 7 et 8 t. 2 col. 1425 collect. Harduini, ex Martino Braearensi collect. Can. 26 apud Justellum Biblioth. Jur. Can. t. 1 in append. p. 20 ed. Paris. ex Gratiano Can. 52 dist. 60, et Can. 15 dist. 55. Ita sentiunt Petrus de Marca in Dissert. select. Interpret. c. clericus q. 4 num. 16 apud Baluzium ad Dialog. Anton. August. de Emen. Gratian., Du-Cangius in Glossar. verb. *communio laica*, Rigaltius in Cyprian. Ep. 52 p. 69 ed. Paris. 1666, Alhaspineus Observ. l. 4 c. 4 per tot., Card. Bona Rer. liturgic. lib. 2 c. 19 §. 5 tom. 5 pag. 416 ed. August. Taurin. 1745., Graveson, Hist. Eccles. IV sæcul. colloq. 6, Bellot, Observ. ad rit. Eccles. Laudun. pag. 659. Franc. de Berlendis de Oblation. comm. §. 5 noviss. edit. pag. 77 et seq. Neque vera esse potest opinio Bellarmini de Euchar. lib. 4 cap. 24 opp. tom. 3 pag. 357. ed. Venet. 1721, putantis, laicam communionem fuisse communionem sub una panis specie, cum certum sit, olim laicos sub utraque specie Eucharistiam accepisse. Similiter Lindanus Panopl. lib. 4 cap. 58, Durant. de Rit. Eccles. lib. 2 cap. 55 num. 6. Vossius Thes. Theolog. disp. 25 th. 5. Pitheus Glossar. ad lib. capitul. verb. *communio peregrina* apud Baluzium Capitular. Reg. Franc. tom. 2 pag. 494 edit. Venet. 1775, qui laicam communionem explicant com-

munionem, quam laici extra sanctuarium accipiebant, non satis clare ejus vim, naturamque declarant. Erat et id proprium laicæ communionis, ut clerici ad eam redacti extra sanctuarium una cum laicis Eucharistiam acciperent; verum in isto solum nequaquam posita erant omnia. Nam si laicæ communionis vocabulum tantum æstimemus ex loco, quo Eucharistia dabatur, etiam Presbyteri ægrotantes, cum ad eos in lecto decumbentes Eucharistia deferretur, laicam communionem accepisse viderentur. Eandem hanc pœnam memorant Canon. 15. Apostolorum apud Cotelierum PP. Apostol. tom. 1 pag. 444, ubi Presbyter, atque Diaconus, qui ab Episcopo vocatus ad suam Ecclesiam redire noluerit, *tamquam laicus communicare* jubetur; et S. Gregorius apud Gratianum Can. 10 dist. 50, ubi agitur de clerico criminoso damnato *ad recipiendam inter laicos communionem*. Hinc aliquem laicam etiam communionem privare idem erat ac excommunicare, sacrisque interdiceret, et degradare. Quare S. Athanasius Histor. Arianor. ad Monach. c. 28 pag. 284 opp. tom. 1 par. 1 Putavii 1777, de Leontio primum Presbytero, mox et Episcopo Antiocheno, homine Ariano inquit: *Leontius ille castratus, qui ne laici quidem nomine ad communionem admittendus erat, quod se ipse castrasset, ut libere cum quadam Eustolia dormiret, revera quidem ejus muliere, virgine autem dicta.* Quemadmodum vero clerici per laicam communionem redigebantur ad conditionem laicorum, ita per communionem peregrinam censebantur jure clericorum peregrinorum, qui sine literis formati vagabantur, et qui suorum ordinum numeribus fungi non poterant. Alebantur hi quidem Ecclesiæ sumptibus, uti scriptum est Canonè 26 Apostolorum apud Cotelierum PP. Apost. to. 1 pag. 446 laudatæ edit., sed neque ad communionem admittabantur, neque ordinum munera exercere poterant, eo fere modo, quo nunc extraneis, et ignotis sacerdotibus non permittitur rem divinam conficere, nisi literas suæ ordinationis ostendant. Quare ut laicæ communionis pœna omnis in eo erat posita, ut clerici non amplius clerici, sed laici haberentur, ita pœna communionis peregrinæ in eo consistebat, ut clerici non peregrini eodem, quo clerici peregrini, jure censerentur. Uno verbo *peregrina communio* non plena erat, et perfecta dejectio, qualis erat *communio laica*, sed temporaria segregatio Clericorum, qui post actam pœnitentiam, quæ privata esse debuit, quia publica pœnitentia spem nullam restitutionis dabat, gradum suum repetebant. Ita Alhaspineus observ. l. 4 c. 5. Sirmondus in Hist. public. pœnit. c. ult., quorum sententiam refert, laudatque Card. Bona Rer. Liturgic. lib. 2 cap. 19 §. 6 pag. 421 ed. Taurin, Petavus Not. in Symesii epist. 67. cap. 5 pag. 78 ed. Paris. 1655, de Marca Dissert. in cap. clericus ad calcem Baluzii de emend. Gratian. pag. 569. edit. Paris. 1681, Schelestrat. Not. in Conc. Antioch. pag. 597 can. 7 cap. 12 art. 5, Bencinus in Dissert. 1 de Liter. enciclic. §. 20 num. 11 et seq. pag. 501, 504, 508, quibus etiam assentitur Josephus Binghamus Origin. Ecclesiast. lib. 7 cap. 5. §. 7 t. 8 pag. 17 ed. Halle Magdeb. 1760, ita, inquam, explicant, communionem peregrinam, licet alii minus probabiliter eam alio modo explicandam putent. Nam Binius Not. in Conc. Ilerdense c. 757 t. 5 conc. Labbæi ed. Venet. Bellarminus loc. cit., Gratiani Glossator in Can. 11 c. 15 q. 2 inter laicam, et peregrinam communionem nullum discrimen fuisse arbitrantur, quod revera maximum erat, cum clerici ad peregrinam communionem redacti post actam pœnitentiam gradum suum, et munera recuperarent, sed clericis in laicam communionem conjectis nulla ordinaria spes esset restitutionis. Idem Gratiani Glossator loc. cit. peregrinam communionem intelligi posse existimat communionem, quam homo in exitu vitæ suscipit, *cum recedit,*

vel peregrinatur de hoc mundo. Verum vita, non mors peregrinatio est, et Concilium Agathense *Can. 2 tom. 2 col. 998 col. Harduini* diserte statuit, quod hi clerici post actam pœnitentiam *gradum suum dignitatemque suscipiant*: ex quo intelligitur, pœnam hanc fuisse clericorum, quos Synodus bene sanos habebat, adeo ut suum gradum, et dignitatem recuperare possent. Nullo demum antiquitatis monumento nituntur opiniones Gabrielis Henao de *Sacrific. Missæ par. 5 disp. 28 §. 49*, qui peregrinam communionem fuisse putat peregrinationes sive perpetuas, sive temporarias, quas clerici criminosi pœnæ causa suscipere cogebantur; et Gregorii Cassandri de *Commun. sub utraque specie pag. 1029*, atque aliorum, qui communionem peregrinam interpretantur oblationem Eucharistiæ, quæ extra statos dies peregrinorum causa fiebat. Memorat hanc pœnam Concilium Regense *can. 5 tom. 1 col. 1749*, Agathense *can. 2 et 5 col. 998 tom. 2 collect. Harduini edit. Paris.*; et Canon 54. Apostolorum apud Cotelerium *PP. Apostol. tom. 1 pag. 446 ac Conc. Carthaginense I. can. 7 tom. 1 col. 668 collect. Harduini* præsertim explicant, quo jure peregrini vacantes sine Episcopi literis censerentur.

* *Peregrinæ* quæque *communions* vox sonat Concil. I Herdens. an. 524. *can. 16.*

(3) Discrimen hoc agnovit Cælestinus III in *cap. 10 de Judic.*

20. Simplex depositio clericum perpetuo quidem arcet aut ab exercitio ordinum susceptorum, aut ab officio, usuque ecclesiasticæ jurisdictionis, aut à beneficio, aut denique ab ordinis exercitio simul, et officio, et beneficio, sed non ei fori, et canonis privilegium adimit, ideoque ipse, ut antea, subest ecclesiastico imperio, non laico subjicitur. At vero degradatio non tantum clericum perpetuo privat ecclesiastico ministerio, officio, beneficio, sed eum etiam obnoxium facit laicæ potestati, à qua post degradationem judicatur, atque in carceres detruditur, ut laicorum more sustineat pœnas, quæ sunt ejus sceleri à jure constitutæ.

(N. S. Depositio verbalis sic proprie dicta *Depositio*, ea est, per quam Canonica sententia Clericus omnes publicæ Ecclesiasticæ functiones perpetuo interdicitur, quas ordinis prærogativa exercere posset; tum et omni Ecclesiastica jurisdictione, beneficiis, honoribus prorsus exiit, ac laicorum censui adensetur. Hujusmodi pœnam ab ipsa Syn. Illiberit. inflictam videmus *Can. 55: Placuit*, ut Clericus continentiam non servans, *ab honore Clericatus exterminetur*; et à Tolet. I *Can. 5*, quæ sanxit, ut Clericus ad quotidianum Ecclesiæ officium non veniens, *Clericus non habeatur*.

Hæc eadem Depositio, si ritus quidam, ac ceremoniæ, quibus Clericus depositus publice ornatu clericali exspoliatur, comitentur, proprio vocabulo *Degradatio* dicitur, cujus origo recte adscribi posse videtur Concilio Tolitano IV, ubi *Can. 28*, alias 27 sic decernitur: *Episcopus, Presbyter, aut Diaconus, si à gradu suo injuste dejectus, in secunda Synodo innocens reperitur, non potest esse quod fuerat, nisi gradus amissos recipiat coram altario de manu Episcoporum. Si Episcopus est, orarium, bacu-*

lum, et annulum: si Presbyter, orarium, et planetam; si Diaconus, orarium, et albam etc.

Antiquitus vocabula Depositionis, et Degradationis videntur promiscua notatione fuisse usurpata; ac ritus, qui postea alicubi adhiberi cœperunt, fortasse pœnæ *essentiam* non spectabant. At jure Decretalium haud parum discriminis inter utramque interjectum est. Clericus enim *simpliciter* depositus privilegia Canonis, et Fori non amittit, quibus tamen omnino privatur Clericus degradatus: Glossa in *Caput 2 de Pœnis in 6.*)

21. Duplicem degradationem distinguit Bonifacius VIII (1), *verbalem*, quæ etiam *depositio* dicitur, et *realem*, sive *actualem*, quæ proprie *degradatio* appellatur. *Verbalis* est ipsa sententia, per quam Judex Ecclesiasticus clericum de gradu dimovet, et laico foro addicit; *realis* autem est tristis ipse actus, seu funesta cæremonia, qua Episcopus clerico, contra quem est lata degradationis sententia, detrahit insignia ordinum singulorum, eumque sæculari curiæ puniendum tradit (2), adjunctis tamen precibus, ut quam mitissime tractetur. Tum vero clericus omnia amittit ordinis privilegia, et quamquam ejus retineat potestatem, quæ tolli non potest, eam tamen exercere nequit, amittit item omnia ecclesiastica officia, beneficia, jurisdictionem, et pœna plectitur, quam criminis sociam laicus judex putat.

(1) *Cap. 2 de Pœnis in 6.*

(2) De clerico, qui Curiæ traditur, mentio fit in *L. 59 Cod. Theod. Episc. et Cler.*, in *L. 55 §. 1 eod. tit. Cod. Justinian.*, et in *Novell. 125 cap. 14*. Ex his locis evidens est, clericum Curiæ tradi consuevisse, ut e adscriberetur, atque ut *in posterum Curiæ ministraret*, ut loquitur Justinianus in *cit. Leg. 55 §. 1*, non autem ut puniretur. Eodem modo rem explicat falsa decretalis, quam Fabiano Isidorus adscribit, quæque extat in *can. 51 cap. 11 q. 1*. Verum antiquitatis ignoratio fecit, ut hæc formula longe aliter intelligeretur, atque apud Canonistas aliquem tradere Curiæ sæculari idem esset ac puniendum dare. Serius tamen inducta est, solemnè illa clerici degradati traditio judici sæculari, quæ nunc adhibetur, quæque in eo est posita, ut gravioris criminis reus pœna coerceatur; ac mihi quidem persuasum est, eam antiquiorem non esse Innocentio III, qui eandem diserte constituit in *cap. 8 de Crimin. falsi*. Regula erat Ecclesiæ quod clericus, qui ab ecclesiastico iudice propter crimen gradu motus fuerat, non aliam deinceps à sæculari Magistratu pœnam toleraret, ne duplex irrogaretur pœna, secundum Canonem Apostolicum apud Gratianum *can. 12 dist. 81*. Quæ regula proposita est in controversiis de ecclesiastica immunitate, quæ ortæ sunt Alexandro III, Pontifice, quasque sustinuit S. Thomas Cantuariensis, uti narrat vetus scriptor apud Baronium *ad an. 1664 num. 56 pag. 252* et Pagium in *not. n. 2 pag. 218 tom. 19. ed. Luc.* Eandemque ipse Alexander III, *cap. 4 de Judic.* Salernitano Episcopo proposuit: *sed non debet quemlibet depositum pro suis excessibus (cum suo sit functus officio) nec duplici debeat ipsum contritione conterere) judici tradere sæculari.* Nichilominus minus Alexandri successor Lucius III, ut graviori pœna persequere-

retur hæreses, quæ tunc late grasabantur, longe aliud constituit in clericos, qui in hæresim lapsi fuerant, cap. 9 §. *presenti de Hæret. si clericus*, inquit, *est, vel cujuslibet religionis obumbratione fuscatus, totius ecclesiastici ordinis prærogativa nudetur: et sic omni officio, et beneficio spoliatus ecclesiastico, sæcularis relinquatur arbitrio potestatis, animadversione debita puniendus*. Atque hæc prima, meo quidem iudicio, ecclesiastica lex est, qua clericus degradatus arbitrio relinquitur sæcularis Magistratus, et pœna afficiatur; et in hac ipsa Lucii constitutione animadvertendum est, quod clericus non traditur Curie, sed tantum relinquatur sæculari arbitrio potestatis. Qua in re, nihil ipsa agit Ecclesia; tantum impedimento non est, quominus sæcularis Magistratus in hunc clericum animadvertere possit. Urbanus III, qui post Lucium Pontificatu maximo functus est, in cap. 5 de *Crimin. falsi clericos*, qui *falsaverant sigillum Regis Francorum*, ab Episcopo plecti voluit pœna, modo per eam neque mors inferretur, neque membrum aliquod amputaretur; jussitque præterea, ut *iisdem degradatis in signum maleficii characterem aliquem imprimi faceret*; verum eos sæculari Curie puniendos tradi noluit. Clemens III, sive ut alii putant, Cælestinus III in cap. 10 de *Judic. clericum in furto, homicidio, perjurio, aliove crimine deprehensum deponi voluit, tum excommunicari, si incorrigibilis fuerit, deinde contumacia crescente, anathematis mucrone feriri, postremo, si in profundum*, inquit, *malorum veniens contempserit, cum Ecclesia non habeat ultra quid faciat, ne possit esse ultra perditio plurimorum, per sæcularem comprimentus est potestatem*. Ex quibus manifestum est, laicos in clericos eriminosos nullam exercere jurisdictionem potuisse, etiam postquam hi depositi ab Episcopo fuerant; nam si post depositionem adhuc in criminibus versari pergant, primum *excommunicantur*, deinceps *anathematis mucrone feriuntur*; tantum cum *in profundum malorum venerint, et Ecclesia non habeat ultra quid faciat*, tum demum *per sæcularem potestatem comprimuntur*. Itaque usque ad exitum sæculi XII, qua quidem ætate Pontificatum tenuerunt Alexander, Lucius, Urbanus, Clemens, Cælestinus, nullum exemplum est Clerici degradati, qui sæculari Magistratui puniendus tradatur. Tantum Lucius clericum in hæresim lapsum *sæcularis potestatis arbitrio relinquit*, sed non eum Ecclesia tradit, ut pœna afficiatur. Similiter Clemens, seu Cælestinus clericum eriminosum deponi jubet, deinceps excommunicari, et *anathematis mucrone feriri*, postremo eum *comprimi* vult à Magistratu sæculari, sed non eam præscribit solemnem traditionem, quæ nunc degradationem sequitur. Primum, uti dixi, momentum clericus degradatus, qui sæculari judici traditur, est in c. 8 de *Crimin. fals.* Nam Innocentius III, ut severius animadverteret in clericos, qui falsi crimen commiserant, sancivit, ut *ii omnibus officiis, et beneficiis perpetuo sint privati, ita quod qui per se falsitatis vitium exercuerint, postquam per Ecclesiasticum judicem fuerint degradati, sæculari potestati tradantur, secundum constitutiones legitimas puniendi*. Constitutionem hanc ipse Innocentius clarius explicavit in cap. 27 de *Verb. signific.*, ut dimeret controversias, quæ de recta ejus interpretatione ortæ fuerant. Atque ita factum est, ut deinceps clerici propter graviora crimina degradati sæculari Curie traderentur, et clericum Curie tradere idem haberetur, ac dare puniendum sæculari potestati. Quæ nunc nobis eorum vocabulorum significatio est, quamquam olim, uti supra demonstravimus, longe aliud iis verbis intelligeretur. Formam autem, quæ adhibetur in reali degradatione Clerici, describit Bonifacius VIII. in *vit. cap. 2 de Pœnis in 6*, et Pontificale Romanum par. 3 tit. 7 et seq. pag. 158 et seq. ed. Romæ 1740.

22. Olim Episcopi degradatio postulabat duodecim Episcopos, qui præsentibus essent, Presbyteri sex, Diaconi tres (1); sed hodie criminales causæ Episcoporum, quæ depositione sunt, aut privatione dignæ, ab uno Romano Pontifice noscendæ, finiendæque sunt (2). Reliqui autem clerici de gradu dejiciuntur ab Episcopo, ad consilium accitis Episcoporum loco totidem Abbatibus usum mitræ, atque baculi habentibus, sive aliis in Ecclesiastica Dignitate constitutis, qui et sint ætate graves, et Juris scientia commendentur (3). Minores autem clerici sola Episcopi sententia degradantur.

(1) *Can. 4. 5. 6. 7. cap. 15 q. 7.*

(2) *Concil. Trident. Sess. 24 cap. 5 de Reform.*

(3) *Concil. Trident. Sess. 15 cap. 4 de Reform.*

N. S. Quod hic Synodus Tridentina *Juris scientiam* requirat, antiqui Ecclesiastici juris umbra quædam est. Antiquitus enim Episcopi, non tantum ad sollemnitatem, meramque exsequendam cæremoniam advocabantur, sed etiam, ac præcipue ad causæ discussionem, uti patet ex *Can. 10 Concil. Carthag. II*: *Si quis Episcopus (quod non optamus) in reatum aliquem incurrerit, et fuerit nimia necessitas non posse plurimos congregare, ne in crimine remaneat, à 12 Episcopis audiatur, et Presbyter à 6 Episcopis cum proprio suo Episcopo audiatur, et Diaconus à tribus.*

Apud nos Episcopus, ex Reg. Decret. 17 Oct. 1835, postquam ad se transmissum sit authenticum exemplar sententiæ exsequendæ clericum ut atrocis criminis reum damnantis, ad ejus degradationem intra sex dies devenire tenetur.

23. Degradatio gravissimum pœnæ genus est, et ideo non infligitur ex omnibus criminibus, sed tantum ex gravioribus, quorum causa reus sæculari curiæ puniendus traditur. Hujusmodi sunt crimen hæresis, et apostasiæ cum pertinacia (1); falsationis literarum Apostolicarum (2); assassiniæ, ut vocant (3); aversæ veneris plus semel exercitæ (4); sollicitationis ad turpia in sacramentali confessione (5); celebratæ missæ, audiatque confessionis sine ordine sacerdotali (6); patrati abortus (7); falsæ, aut viliatæ monetæ aureæ, vel argenteæ (8); furti sacrilegi Sanctissimæ Eucharistiæ, sive cum sacra pyxide, sive sine illa quis sacram Hostiam surripiat, et apud se retineat, aut alio transferat (9).

(1) *Cap. 9 et 15 de Hæret. cap. 1 et 4 cod. in 6 Paulus IV. Constit. Cum quorundam 5 tom. 4 par. 1 pag. 522. et Clemens VIII. Const. Domini gregis 298 tom. 5 par. 5 pag. 1 Bullar. ed. cit., quibus duabus Constitutionibus speciatim degradationis pœna plectuntur negantes mysterium*

Sanctissimæ Trinitatis, vel Christum Dominum sola Spiritus Sancti opera conceptum, vel ejus mortem, vel semper integram Deiparæ virginitatem.

(2) *Cap. 7 de Crimin. falsi. cap. 27 de Verb. signific.*

(5) *Cap. 1 de Homicid. in 6.*

(4) S. Pius V. *Constit. Horrendum* 95 tom. 4 par. 3 pag. 55 *Bullarii d. ed.*

(5) Pius IV. *Constit. Cum sicut* 57 tom. 4 par. 2 pag. 77, Gregorius XV *Const. Universi* 75 tom. 5 par. 5 pag. 54 *Bullar. ed. Mainar. cit.*, Benedictus XIV. *Const. Sacramentum* 20 tom. 1 pag. 50 *ejus Bullarii ed. Romæ 1754.*

(6) Clemens VIII. *Constit. Etsi alias* 260 tom. 5 par. 2 pag. 595 Urbanus VIII. *Constit. Apostolatus* 259 tom. 6 par. 1 pag. 115 *ed. cit.*, Benedictus XIV. *Constit. Sacerdos in æternum* 97. pag. 208 tom. 1 *ejus Bullarii.* Cum autem usu fori vigeret opinio damnandi ad triremes, aut ad carcerem perpetuum illos, qui in carceres conjecti statim erimen suum confitebantur, Benedictus XIV. hoc beneficio frui vetuit illos, qui crimen aperiunt carceribus detenti, et coram Judice constituti, ne Curie sæculari tradantur, uti patet *ex Const. Divinarum* 71 pag. 552 tom. 4.

(7) Sixtus V. *Constit. Effrenatam* 154 tom. 5 par. 1 pag. 25. Sed cum Sixtus sua hac constitutione animati, et non animati partus abortum eodem jure censeret, Gregorius XIV. *Constit. Sedes Apostolica* 20 tom. 5 par. 1 pag. 275, Sixtinam illam legem tantum ad abortum partus animati pertinere voluit.

(8) Urbanus VIII. *Constit. In suprema* 249 tom. 6 par. 1 pag. 95, qua constitutione comprehenduntur omnes, qui in Italiæ dumtaxat provinciis aureas, vel argenteas monetas tondere, fabricare, colorare, vel alias adulterare, seu etiam quomodolibet adulteratas scienter erogare, aut exponere præsumpserint. Atque hanc degradationis pœnam ab Urbano indictam Benedictus XIV. *Constit. Ad curam* 65 pag. 310 tom. 4 *ejus Bullar.* ampliavit ad eos, qui idem falsi erimen admittunt in syngraphis, vulgo *cedole*, Sac. Montis Pietatis Urbis, aut mensæ nummarie S. Spiritus, quique eo in crimine suam dolose operam præstant.

(9) Alexander VIII. *Const. Cum alias* 57 tom. 9 p. 97, qua confirmata est vetustior constitutio Innocentii XI, et utramque postea confirmavit Benedictus XIV. *Const. Ab augustissimo* 95 pag. 190 tom. 1 *ejus Bullar.* Inter graviora crimina, propter quæ clericus degradationis pœnam pendere debet, quidam recensent etiam contumeliam gravem, vel calumniam adversus Episcopum, vel conspiracyonem in ejus necem. Scriptum id quidem est in *can. 18 c. 11 q. 1*, ex sententia S. Pii Pontificis; sed hic canon eductus est ex falsis Decretalibus Isidori Mercatoris. Eo vero excepto canone, cujus nulla certa fides, et auctoritas est, alius non extat Juris Pontificii locus, quo adversus reum hujus criminis degradationis pœna constituitur. Quidam etiam maleficium, seu sortilegium, cujus causa mors hominum e venerit, degradationem secum ferre arbitrantur, idque se colligere posse censent *ex Constitutione Omnipotentis Dei* 101. Gregorii XV. tom. 5 par. 5 pag. 97; verum hæc constitutio nullum de clericorum degradatione verbum habet, uti observat Cardinalis Albitius *de Inconstan. in fid. part. 1 cap. 52 n. 150*. Quidam denique etiam polygamiam degradationis pœna puniendam existimant, cum quis videlicet simulato nomine, viva uxore sua, aliam ducit: quoniam hujus criminis reos sæculari Curie tradi jussit Urbanus VIII. *in const. Magnum* 537 tom. 6 par. 2 pag. 107. Sed hæc Constitutio non pertinet ad clericos, neque ulla degradationis mentio in ea est. Sola igitur crimina speciatim expressa

degradationis pœna plectuntur; cetera graviora crimina eidem pœnæ subijci possunt, cum eorum rei plane emendari nequeunt, et postquam alias gradatim sustinuerunt pœnas, per quas moniti respiscere, et aliud sequi vitæ institutum possent; quæ communis est sententia omnium, qui hanc materiam scriptis illustrarunt.

TITULUS IX.

DE MONACHIS, ET REGULARIBUS.

1. ASCETÆ A MONACHIS DIVERSI.—2 ET 5. MONACHORUM ORIGO.—4. MONACHI ORIENTALES, ET OCCIDENTALES.—5 ET 6. QUÆ INITIO, QUÆ TRACTU TEMPORIS FUERIT MONACHORUM REGULA?—7. CANONICI REGULARES; DOMINICANI, FRANCISCANI.—8. RELIQUI ORDINES REGULARES DEINCEPS INSTITUTI.—9. MONACHI INITIO LAICI ERANT.—10. PRIVILEGIA, ET JURA REGULARIUM.—11 ET 12. EORUM REGULA.—13. PROFESSIO REGULÆ TACITA, VEL EXPRESSA.—14. VIS PROFESSIONIS.—15. QUEMADMODUM ADVERSUS IRRITAM PROFESSIONEM RECLAMARE LICEAT.—16. RENUNCIATIONES ANTE PROFESSIONEM FACIENDÆ.—17 ET 18. MONIALES, ET EARUM CLAUSURA.—19 ET 20. MONIALIUM REGIMEN EPISCOPO COMMISSUM.—21. VIRGINES SACRÆ MONIALIBUS ANTIQUIORES.—22 ET 23. VIDUÆ ECCLESIASTICÆ, ET DIACONISSÆ.

1.

Hactenus de clericis, quos sæculares dicimus; nunc agemus de Regularibus, qui nimirum, solemnibus emissis votis, Regulari institutum amplexi sunt. Fuere semper inter Christianos, qui durius quoddam, et asperius vitæ genus sequerentur, vacantes jejuniis, precibus, et meditationi rerum divinarum. Hi ab hac exercitatione dicti sunt *Ascetæ*, quos semper habuit Ecclesia (1), et qui cum Monachis confundi non debent.

(1) Ascetæ nomen tractum est a græco quodam verbo, quod *exercitatio* significat. Quisquis durioribus abstinentiæ, ac virtutis regulis sese exercebat, *Asceta* dicebatur. Quare Asceta erat, qui se a carnibus, et vino abstinebat, ut corpus vexaret: Origenes. *contr. Cels. lib. 5. n. 49 opp. tom. 1 pag. 615 ed. Paris. 1753.* Canon Apostol. 43 apud Cotelierium *PP. Apost. tom. 1 pag. 449 ed. Amstelædami 1724*; qui in Divino cultu, atque in assiduis precibus tempus impendebat: et hinc Cyrillus Hierosolymitanus *catech. 40 num. 19 pag. 146 ed. Paris. 1720*, Annam Prophetissam *ascetiam* vocat, quia durioribus agebat vitam, voluntariam amplexa paupertatem, et caduca despiciens, et hinc Hieronymus *de Vir. illustr. c. 76 opp. tom. 2 col. 902 ed. Veronæ 1754*, Pierium *ascetam, et appetitorem paupertatis* dicit; et Athanasius, si vere est auctor *Synopseos Scripturæ n. 77 tom. 2 opp. pag. 456 ed. Patavii 1777*, Lucianum martyrem *magnum ascetam* appellat, propter duritiam, cui sese in carcere adsuefecerat. Quidam ex his ascetis duos, tresve dies jejuni agebant, nihil prorsus cibi sumentes, et horum exempla sunt præsertim in Irenæo apud Eusebium *lib. 6 cap. 24 pag. 256 ed. Cantabrig. 1720*, Dyonisio Alexandrino *ep. ad Basilidem Episc. apud Bevereg. Pand.*